

RMK AASTARAAMAT 2014

AASTARAAMAT 2014

3 ■ JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE

METSAHÜVESID KASVATADES	3

5 ■ KÜMME FAKTI RMK KOHTA

	5

6-11 ■ ORGANISATSIOONIST

ÜLE EESTI	8
TÖÖTAJASKOND	9
TUNNUSTUSED	10
KOOSTÖÖPROJEKTID	11

12-23 ■ METSADE MAJANDAMINE

ÜLEVAADE METSAMAAST	14
RAIETÖÖD	15
METSAUUEENDUS	16
KARJÄÄRIDE METSASTAMINE	18
PUIDUTURUSTUS	18
METSAPARANDUS	20
PRÜGIKORISTUS	22
METSATULEKAHJUD	22
JAHINDUS	23

24-31 ■ LOODUSKAITSE

RIIGIMETSA JAOTUS	26
KAITSEALAD	26
KAITSEALUSED LIIGID	27
VÄÄRISSELUPAIGAD	28
ELURIKKUS MAJANDUSMETSADES	28
LOODUSKAITSETÖÖD	29
PÕLULA KALAKASVANDUS	31

32-39 ■ LOODUSES LIIKUMINE JA LOODUSHARIDUS

LOODUSES LIIKUMISE VÕIMALUSED	34
LOODUSHARIDUS	36
SAGADI METSAKESKUS	37
ELISTVERE LOOMAPARK	38
LOODUSKAAMERA	38
JÕULUKUUSED	39
PÄRANDKULTUUR	39

40-45 ■ TEADUSTEGEVUS

RAKENDUSUURINGUD	42
UURINGUTULEMUSTE KASUTUS	44
STIPENDIUMID	45

46-51 ■ MAJANDUSKOKKUVÕTE

BILANSS	48
KASUMIARUANNE	50
VANDEAUDIITORI ARUANNE	51

METSAHÜVESID KASVATADES

Aigar Kallas
RMK juhatuse esimees

2014. aastal sai paika RMK arengukava aastani 2020. Arengukavaga püstitatud kuue strateegilise eesmärgi koondmõte on, et RMK-le usaldatud mets, maa ja mitmekülgsed loodusväärtused peavad võimalikult suurele osale Eesti ühiskonnast tooma senisest rohkem ja mitmekülgsemat kasu.

See kasu väljendub töökohtades ja puhkevõimalustes, metsast saadavas ehituspuidus ja küttematerjalis, tervisespordiradades ning südamerahus, et meie mets on hästi hoitud, kaitstud ja majandatud. Peame olema kindlad, et Eesti

ainsat taastuvat loodusressurssi kasutatakse targalt nii tänase kui ka homse ühiskonna hüvanguks ning et looduse elurikkus säilib nii kaitse all olevas kui ka majandatavas metsas.

RMK jaoks kujunes järgmise kuue aasta sihtide seadmine uueks ja omanäoliseks protsessiks, mis hoogustas sisemist koostööd ja aitas läbi mõelda ja tasakaalustada metsaga seotud huve ka organisatsiooni sees. Alguse said olulised arendusprojektid, millega nüüdseks juba aasta-jagu tegelenud oleme. Näiteks: kuidas tagada, et iga RMK hoole all olev maatükk saab endale

parima kasutuse? Kuidas muuta metsakahjustustega tegelemine vähem bürokraatlikuks? Kuidas mõõta ja arendada loodushüvesid, mille väärtust rahas ei mõõda? Jne.

Metsateema ei tõstatu avaliku arutelu objektiks just ülearu tihti. Armastame eestlastena küll rõhutada metsa olulisust meie geneetilises koodis, hindame puidust mööblit ning kaminasoojust, ent metsamajandus valdkonnana jääb suurele osale ühiskonnast kaugeks. Meie suur missioon ja ülesanne on mets ja metsas tehtavad tööd inimestele arusaadavaks ja kättesaadavaks

muuta. Soovime näidata, mis töid ja mispärast metsas tehakse, millised inimesed neid teevad ning milline on metsa eluring. Aga pole paremat võimalust metsa tundma õppida kui ise metsas olles, seepärast katsume leida ikka uusi viise ja põhjusi, kuidas ja miks metsa minna – kas puhkama, sportima, metsatöid tegema või hoopis loodusväärtusi kaardistama.

Metsatöö on ilus ja tähtis töö. Tuhanded mehed ja naised, kes Eesti riigimetsas toimetavad, teevad oma tööd südamega. Aitäh teile ning aitäh, mets!

KÜMMME FAKTI RMK KOHTA

51% Eestimaast on kaetud metsaga. Sellest ligi pool kuulub riigile ning nende metsade eest hoolitseb RMK.

18% Eesti riigimetsamaast on range kaitse all, ent elurikkuse hoidmine on oluline ka majandatavas metsas.

1,5 korda on Eesti metsamaa pindala kasvanud viimase poole sajandi jooksul. Metsa pole kunagi olnud nii palju kui praegu ning seda kasvab igal aastal juurde rohkem kui raiutakse.

1% riigimetsamaal tehakse igal aastal lageraiet. Kõik raiesmikud uuendatakse.

5 olulisemat RMK ülesannet on metsa kasvatamine ja loodusväärtuste hoidmine, riigile metsa majandades tulu teenimine, looduses liikumise võimaluste loomine ja loodushariduse jagamine.

0 € maksab igaüheõigus – RMK matkarakadadel matkamine, metsaonnides ööbimine või puhkealadel telkimine.

Ligi 6000 inimest saab igal aastal riigimetsas tööd – RMK-s on 731 põhikohaga töötajat, üle 5000 inimese teeb riigimetsas tööd partnerettevõtete koosseisus või hooajatöölisena.

5 eripärasema tegevusega üksust RMK koosseisus on: Põlula kalakasvandus, Elistvere loomapark, Tartu puukool, AS Eesti Metsataim ning Sagadi metsakeskus.

35 kontorit on RMK-l, ikka seal, kus mets kasvab. Seega on RMK esindatud üle Eesti ja näiteks pealinnas töötab vaid 6% RMK töötajatest.

4 sertifikaati tõestavad, et RMK lähtub oma tegevuses kõrgetest standarditest. Nendeks on keskkonna- ja kvaliteedijuhimissüsteemi sertifikaadid ISO 14001 ja ISO 9001 ning säästva metsanduse sertifikaadid FSC® ja PEFC.

ORGANISATSIOONIST

RMK hallatav riigimaa
... sellest metsamaa

1 226 226 ha
907 969 ha

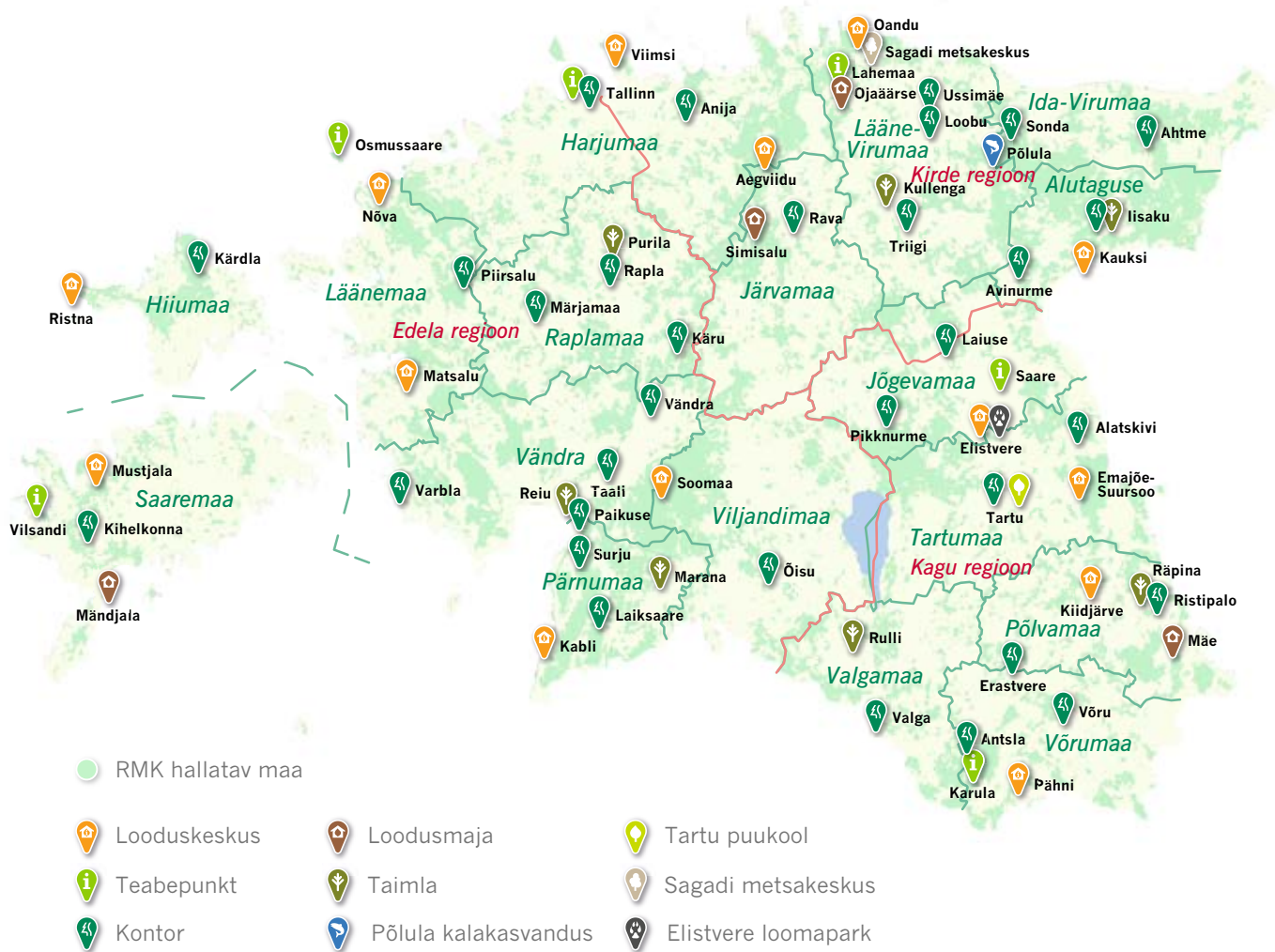
Põhikohaga töötajaid

731

Käive
Kasum
Omanikutulu riigieelarvesse
Maamaks

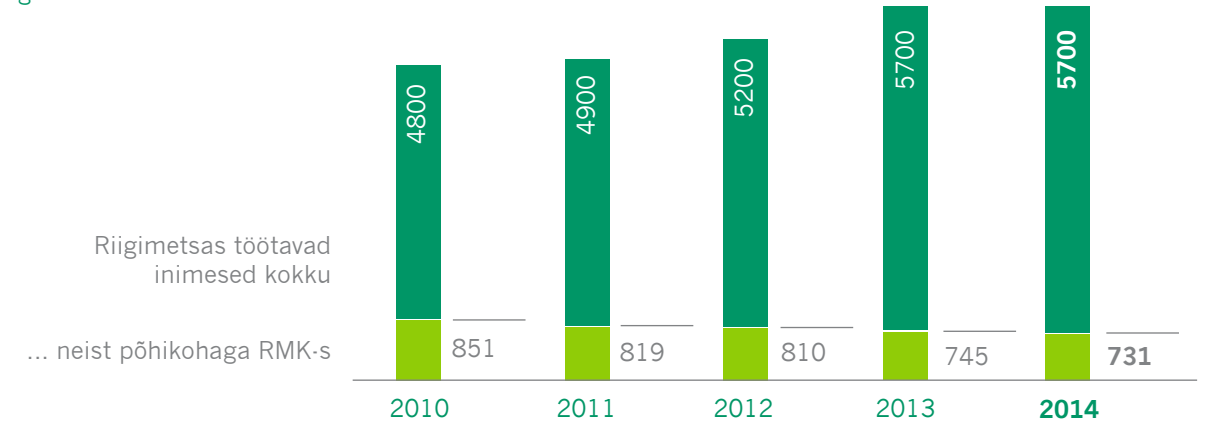
163,5 mln eurot
40,8 mln eurot
18,5 mln eurot
4,5 mln eurot

ÜLE EESTI

TÖÖTAJASKOND

Riigimetsas tööd saavad inimesed

Põhikohaga RMK-s töötajad valdkonniti	Juhid	Spetsialistid	Tööjuhid	Töölised	Kokku
Taimla- ja seemnemajandus	1	3	8	36	48
Metsahaldus	22	38	89	0	149
Metsamajandus	7	16	104	200	327
Puiduturustus	1	9	2	0	12
Külastuskorraldus ja loodusaridus	2	41	43	15	101
Kalakasvandus	1	2	1	4	8
Administratsioon	13	57	0	16	86
Kokku	47	166	247	271	731

TUNNUSTUSED

Eesti mainekaim riigiettevõtte

TNS Emori uuringu kohaselt kuulub RMK Eesti mainekamate suurettevõtete sekka, võttes ainsa riigiettevõttena koha esikolmikus Rakvere Lihakombinaadi ja Swedbanki järel.

Kõige kõrgemalt hindasid RMK-d kuni 24-aastased ja 35–49-aastased, keskharidusega ja kõrge- ma sissetulekuga inimesed. Alates 2012. aastast on RMK maine pidevalt paranenud. Võrreldes 2013. aastaga tegi RMK maineuuringus läbi suure hüppe, tõustes 15. kohalt esikolmikusse. Eesti mainekaima riigiettevõtte tiitli saamisele aitas kaasa RMK oluliselt paranenud kuvand mitte-eestlaste seas, kes on varem olnud vähem toetavad. Samas on ettevõtte nime tuntuses siiski kasvuruumi – kolmandik Eesti elanikke ei tea RMK-d.

TNS Emori ettevõtete maine ja tuntuse uuringus osales tuhat 15–74-aastast Eesti elanikku.

Atraktiivsete tööandjate esikolmikus

RMK on Eesti kolme atraktiivsema tööandja seas, jäädes tahapoole vaid Tallinna Sadamast ning Eesti Energiast, selgus TNS Emori uuringust.

Eriti väärtuslikuks tööandjaks peavad RMK-d maapiirkondade elanikud. Samuti hindavad RMK-d tööandjana kõrgelt töölisel, tootmis- ettevõtete ja avaliku sektori töötajad ning üle 35-aastased inimesed.

Samas selgus uuringust, et palgatöötajate arvates ei paku metsandus nii palju karjääri- ja arenguvõimalusi kui konkureerivad sektorid.

50 mainekamat tööandjat reastati 2014. aasta aprillis 1101 palgatöötaja poolt üle Eesti. 2013. aastal pälvis RMK tööandjate atraktiivsuse edetabelis neljanda koha.

Riigisektori parim äpp

RMK äpp looduses liikujaile valiti 2014. aasta parimaks avaliku sektori mobiilirakenduseks.

RMK mobiilirakendus annab kasutajale ülevaate RMK matka- ja õpperadadest, telkimisaladest, lõkkeplatsidest, looduskeskustest ja teistest puhkeobjektidest. Kõiki RMK puhkeobjekte saab äpi abil otsida lähtuvalt enda asukohast, objekti tüübist või maakondlikust paiknemisest. Samuti on rakenduses ilmainfo, loodushälte helinad ning teave metsaandide korjepaikade kohta.

RMK mobiilirakendus on saadaval eesti, vene ja inglise keeles kõikidel populaarsetel nutitelefonide tarkvaraplatvormidel. Konkursi „Eesti parim mobiilirakendus 2014“ üldvõitjaks valiti takso- tellimisrakendus Taxify.

KOOSTÖÖPROJEKTID

Kummardus metsale

Selleks, et edendada keskkonnakaitset ja loodushoidu, aidata kaasa puidu kasutusvõimaluste suuren- damisele ning innustada inimesi Eestimaa kaunis looduses aktiivselt liikuma, tegi RMK koostööd nii pikaajaliste kui ka uute partneritega.

Metsandus ja puidukasutus

- puulaevaselts Vikan ja MTÜ Raudlaeva Maja said RMK Lääne-Virumaa metskonnast saja- aastase tammepuu, mis leidis väärrika koha 100. sünnipäeva tähistanud aurik-jäälõhkuja Suur Tõll päästepaadi ajastutruu koopia ema- puuna
- Emajõe Lodjaseltsi jõululodja töötoad ja võlu- metsa ehitamine Tartu Raekoja platsil
- Eesti Puitmajaliidu korraldatud palkmajade ehitajate kutsevõistlus
- Eesti Metsaseltsi korraldatud rahvusvahelised raievõistlused ja igakevadine metsanädal
- puuinimeste laulupeoks kutsutav 18. rahvus- vaheline puiduskulptuuride festival Varbola Puupäevad

Tervislikud eluviisid ja looduses liikumine

- Põhja-Eesti suurim perespordisari RMK Kõrve- maa neliküritus, kus saab end proovile panna suuskadel, triatlonis, ratta- ja jooksuvõistlusel

Keskkonnakaitse ja loodushoid

- loodusfotovõistlus „Vereta jaht“
- Kaupo Kikkase fotonäitus „Treescape“
- 2014. aasta loomale – hundile – pühendatud fotonäitus
- Soomaa laante vahel toimunud kogupere pisi- festival Kahvliahvi Metsakohvik
- vastutustundlikule metsandusele keskenduv ja septembrikuu viimasel reedel rahvusvaheliselt tähistatav FSC® Reede
- Eesti Metsateenijate Ühingu koostöös läbi viidud metsameeste ameteid tutvustavad infopäevad
- metsatöötajate meeskoor Forestalia
- üle tuhande osalejaga 11. noortekonverents „Lahe koolipäev“
- Lastekaitse Liidu lastelaager Remnikul

METSADE MAJANDAMINE

Riigimetsa tagavara
Metsauuenduse rajamine
Istutatud metsataimi

166,3 mln m³
10 000 ha
18,5 mln

Võsasaetööd
Harvendusraie
Uuendusraie

42 400 ha
9900 ha
9500 ha

Müüdud puit
Tulu puidu müügist

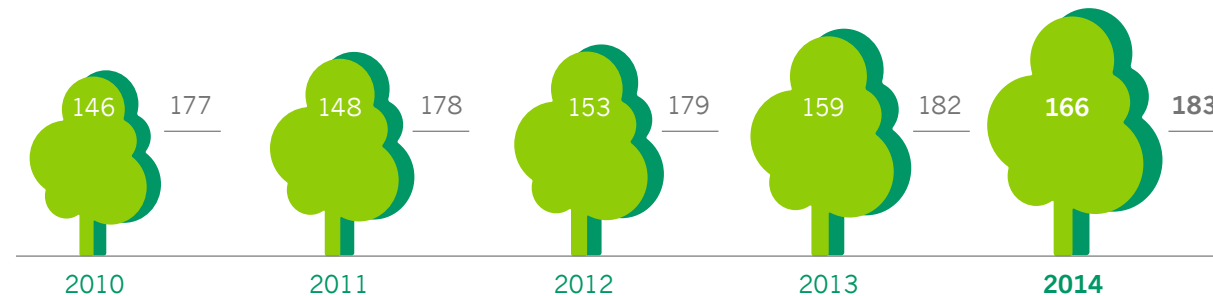
3,3 mln m³
155,2 mln eurot

ÜLEVAADE METSAMAAST

RMK metsamaa pindala ja tagavara puuliigiti

Puuliik	Pindala		Tagavara		
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha
Mänd	390 474	43	79 413 000	47,8	203
Kask	267 857	30	43 584 000	26	163
Kuusk	187 618	21	31 675 000	19	169
Haab	30 839	3	5 990 000	4	194
Sanglepp	16 105	2	3 178 000	2	197
Hall lepp	10 699	1	1 669 000	1	156
Teised	4377	1	783 000	1	179
Kokku	907 969		166 292 000		183

Riigimetsa tagavara ● mln m³ ● m³/ha

RAIETÖÖD

Raie riigimetsas (ha)

	2010	2011	2012	2013	2014
Uuendusraie	8293	8340	8606	8717	9513
Harvendusraie	11 136	13 602	11 895	10 778	9909
Sanitaarraie	6174	7487	10 362	6854	10 280
Raadamine	421	1107	551	1142	680

Uuendusraie käigus raiutakse kogu metsapõlv ühekordselt või järk-järgult ning seejärel istutatakse langile uus mets või luuakse soodsad tingimused metsa looduslikuks uuenemiseks.

Harvendusraiet tehakse metsa eluea jooksul vajadusel mitu korda, raiudes välja vigastatud, halva tüvevormiga, haiged ja surnud puud ning üksteise kasvu takistavad terved puud, et luua teistele paremad tingimused.

Sanitaarraiega raiutakse surnud, haiged, kahjurite paljunemist soodustavad või surevad puud ning oma ülesande täitnud lageraielangile jäetud seemnepuud, kahjustamata metsaloomade, -taimede ja -seente elupaiku.

Raadamine on raie, mida tehakse, et võimaldada maa kasutamist muul otstarbel kui metsa majandamiseks.

Piirisihid puhtaks

RMK sai valitsuselt vastutusrikka ülesande puhastada Eesti ja Venemaa vahelise kontrolljoone ala. Töödega alustati oktoobri lõpus.

Esimeses etapis asuti raadama riigi omandisse kuuluvatel maa-aladel kogupikkuses ligi 80 kilomeetrit, puhastamist vajava maa-ala suurus on ligi 270 hektarit. Suuremas osas on puhastata-

vate piirisihtide laius 10 meetrit, kohati aga isegi mitusada meetrit. Kokkuleppel eramaaomanikega jätkatakse raadamist ka eramaal.

Raadamistöde käigus raiub RMK piirialal olevat metsa ja võsa, freesib kände ja korraldab raaditava metsamaterjali äraveo. Lisaks maismaa võsast lagedaks võtmisele koristab RMK piirialadelt ka mahalangenud puud ja kopratammid.

METSAUUENDUS

Metsauuendus	2010	2011	2012	2013	2014
Maapinna mineraliseerimine istutamiseks, ha	3871	4697	3980	5610	5653
Maapinna mineraliseerimine looduslikule uuenemisele kaasa aitamiseks, ha	249	529	446	1096	1202
Metsakülv, ha	860	400	536	416	617
Metsaistutus, ha	3544	4530	5652	5865	5785
Looduslikule uuenemisele kaasa aitamine istutuse või külviga, ha	217	258	313	348	408
Looduslikule uuenemisele jätmine, ha	2450	2580	1480	1648	2017
Metsauuendamise täiendamine, ha	2177	2197	2205	2955	3102
Istutatud taimi, mln	10	13,4	17,4	18,4	18,5
... sellest konteinertaimed, %	33	36	26	34	42
Metsauuenduse hooldamine, ha	13 391	15 978	18 751	20 865	23 048

Noorendike hooldus (ha)	2010	2011	2012	2013	2014
Valgustusraie	14 121	15 624	16 481	18 150	19 375

Istutus ja külv puuliigiti (ha)	2010	2011	2012	2013	2014
Kuusk	2473	2802	3169	3368	2885
Mänd	1828	1951	2905	2724	3329
Kask	294	413	399	516	578
Teised	27	23	28	21	18
Kokku	4622	5189	6501	6628	6810

Kümme aastat miljonitalgutest

2004. aastal liitus Eesti Euroopa Liiduga. Seda ajaloolist hetke tähistanud talgutel istutas 10 000 vabatahtlikku Eesti riigi- ja erametsadesse üle miljoni väikese puu. Täna on toona kasvama pandud kuuse-, männi- ja kasetaimed sirgunud kauniteks noorendikeks ning nende käekäiguga saab end kursis hoida veebilehelt rmk.ee/miljonpuud. Kaardile on kantud 200 punkti üle Eesti, kus kümme aastat tagasi talgute korras puud istutati. Istutajad saavad teada, mis töid RMK lankidel vahepeal teinud on, samuti saab lugeda tollaste istutajate muljeid ja vaadata fotosid.

Miljon puud on küll suur arv, kuid tegelikult paneb RMK igal aastal kasvama tunduvalt rohkem metsa. 2014. aastal istutas RMK oma hoole all olevasse riigimetsa üle 18 miljoni noore puu. Suurem osa metsauuendusest tehti ära kevadel, mil pingelise pooleteise kuuga pandi iga päev mulda umbes 500 000 taime ehk iga minut üks jalgpalliväljakutäis. Juba kolmandat aastat istutas RMK metsa ka sügisel. Taimlates ja metsa istutamisel oli abiks 1700 hooajatöölisi.

Kui harilikult viiakse puukesed raiesmikule kas maasturi, traktori või ATV abil, siis RMK Kirde regioonis toimetati esmakordselt 70 000 puud raskesti ligipääsetavasse istutamiskohta helikopteriga.

Rohkem kasekohinat

Sarnaselt eelmistele aastatele istutas RMK enim okaspuud – 10,8 miljonit mändi ja 6,6 miljonit kuuske, ent tee metsa leidis ka 1,1 miljonit kasket.

Kaskede osakaal metsauuendusel on suurenenas. Lähiaastail plaanib RMK maha panna topeltkoguses arukaski, mis sobivad hästi endiste põllu- ja rohumaaade, liigniiskete alade ning ammendatud põlevkivikarjäärade metsastamiseks. Kaskedele paremate kasvutingimuste loomiseks rajab RMK Tartu puukooli alale 220 000 euro eest üle 11 000 m² kasvatusväljakuid.

Seemneid jagub

RMK ülesandeks on tagada Eestile piisav metsaseemnete varu. Paari aasta tagune kuuseseemnete mõõn on möödunud ning RMK ligi 5200 kg suurune kuuseseemnevaru peaks rahuldama Eesti metsanduse tosina aasta vajaduse. Lisaks on varus 2204 kg männi- ja 194 kg arukase-seemet, millest piisab umbes kolmeks aastaks.

Eesti seemnevaru (kg)

Kuusk	5173
Mänd	2204
Arukask	194
Muu	38
Kokku	7609

KARJÄÄRIDE METSASTAMINE

Karjääride metamorfoos

RMK metsastas kokku 158 hektarit ammandatud karjäärialasid, sellest 144 hektarit Kirde regioonis.

Eesti Energia Kaevanduste tellimisel pandi mändi ja kaske kasvama 103 hektarile endise põlevkivikarjääri alale. Kuna kaevandusväljadel oli kasvuperiood põuane, kasteti esmakordselt kõik männitaimed hüdrogeeli lahusesse, mis

parandas istikute kasvamaminekut hinnanguliselt poole võrra.

Kiviõli Keemiatööstuse tellimisel istutati mändi ja kaske 38 hektarile endisele põlevkivikarjääri alale. Kiiu Soone ammandunud liivakarjääris pandi männi- ja kaseistikuid kasvama kolme hektari suurusel alal.

PUIDUTURUSTUS

Vastuoluline puiduturg

Puiduturul jätkus keskmine hinnatõus, peamiselt tänu palkide nõudluse kasvule. Kuuse- ja männi-palkide hind kosus aastaga 7%, lehtpuupalkide hind kerkis 2%.

Okaspuu- ja kasepaberipuidu turud näitasid vastuolulisi trende. Kui aasta alguses kasvas kiiresti nõudlus okaspuu-paberipuidu järele, jäi see kasepaberipuidu osas tagasihoidlikuks. Teisel poolaastal langesid järsult okaspuu-paberipuidu nõudlus ja hind, seevastu tõusis mõnevõrra kasepaberipuidu hind. Kokkuvõttes püsis aasta keskmine kuuse- ja männipaberipuidu

puidu hind varasema aastaga võrreldes samal tasemel ning kasepaberipuit odavnes 2% võrra.

Küttepuidu müügihind oli hoolimata pehmest talvest suhteliselt stabiilne ja täiendavat hinnalangust ei toimunud. Ebapiisava ostuhoovi tõttu pikenes küttepuidu müügiaeg ja kasvasid laovarud. Osa küttepuidust kasutati hakkpuidu valmistamiseks. Kuna juba mitmendat aastat ületas energiatootjatele tarnitava hakkpuidu pakkumine nõudlust, jäi raidmete ja tüveste potentsiaal kasutamata ning hakkpuidu müük vähenes.

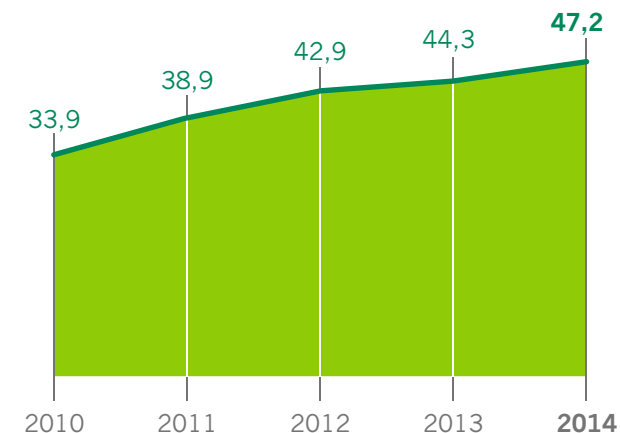
Metsamaterjali ja hakkpuidu müük (m³, %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Palk	1 152 000 41%	1 227 000 41%	1 249 000 40%	1 356 000 40%	1 492 000 45%
Paberipuit	1 174 000 41%	1 151 000 38%	1 158 000 37%	1 233 000 37%	1 216 000 36%
Küttepuit	250 000 9%	294 000 10%	399 000 13%	571 000 17%	487 000 15%
Hakkpuit ja raidmed	268 000 9%	330 000 11%	318 000 10%	211 000 6%	138 000 4%

Suuremad kliendid ostukoguse järgi (m³)

Stora Enso Eesti AS	314 000
Horizon Tselluloosi ja Paberi AS	215 000
Estonian Cell AS	210 000
Metsä Forest Eesti AS	139 000
BillerudKorsnäs Estonia OÜ	125 000
Repo Vabrikud AS	113 000
Toftan AS	112 000
Laesti AS	100 000
Viiratsi Saeveski AS	97 000
SCA Metsad Eesti AS	87 000

Müüdud metsamaterjali keskmine hind (eurot m³)

METSAPARANDUS

Kuiva jalaga metsa

Hea ligipääs metsa tõstab selle väärtust, sest korras teedevõrgustik lihtsustab metsamajandamistööde tegemist ning puidu välja- ja kokkuvedu. Samuti tagavad korralikud metsateed ohutuma ja mugavama liiklemise puhkajaile, metsaandide korjajaile ning päästjatele metsatulekahjude kustutamisel ja teiste tänuväärsede tööde tegemisel.

Metsa kuivendamisel on Eestis pikad traditsioonid – kuivendustöödega alustati 19. sajandi esimesel poolel ning praeguseks on sammhaaval kuivendatud suur osa riigimetsast. Teadlaste hinnangul kasvab tänu metsakuivendusele Eestis igal aastal ligikaudu üks miljon tihumeetrit puitu rohkem.

Kuigi tänapäeval reeglina riigimetsa enam uusi kuivendussüsteeme ei rajata, kannab RMK pidevat hoolt olemasolevate korrasoleku eest.

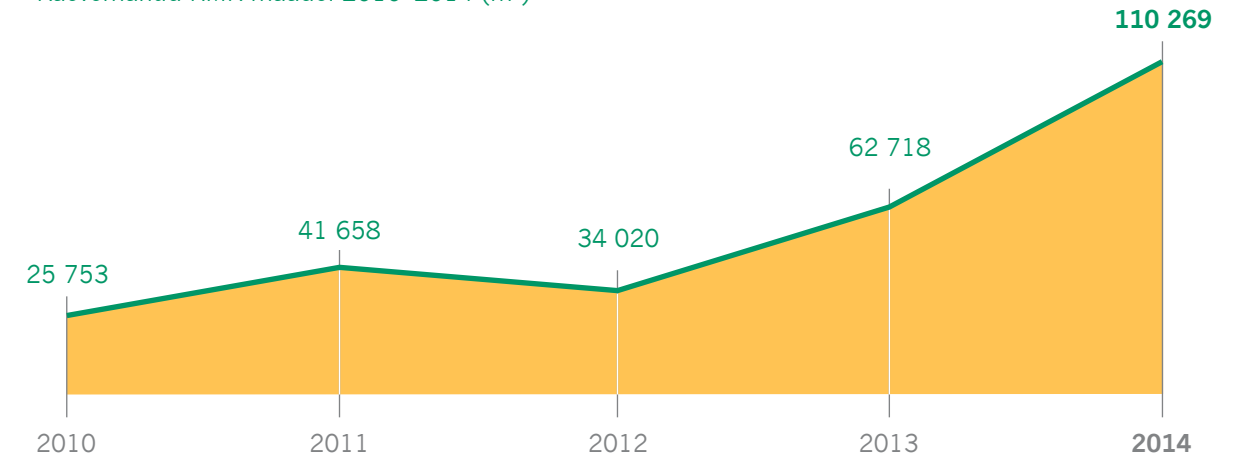
Ikka selleks, et kuivemas pinnases saaksid puud paremini kasvada, tõsta puidu kvaliteeti ning lihtsustada metsateede ehitust ja majandamist. Marjulised ja seenelised pääsevad aga kuivema jalaga ja lihtsamalt metsa.

Oma maadelt kaevandatud liiva ja kruusa kasutab RMK metsateede ehitamiseks ja parandamiseks.

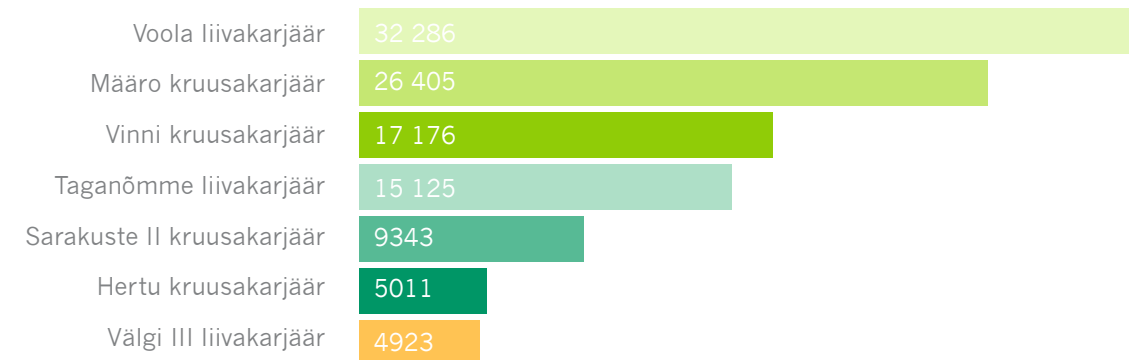
2014. aastal investeeris RMK metsateede ja kuivendussüsteemide rekonstrueerimisse ja jooksvatesse hooldustöödesse rekordilised 23,6 miljonit eurot, ehitades ja uuendades 267 km teid ja täiustades kuivendussüsteeme rohkem kui 7000 hektaril.

Riigimetsas on kokku 8500 kilomeetrit teid ning kuivendussüsteemid laiuvad ligi 470 000 hektaril.

Kaevemahud RMK maadel 2010–2014 (m³)

Liiva ja kruusa kaevandamine RMK maadel 2014. aastal (m³)

PRÜGIKORISTUS

Mets ei ole prügikast

Aastaid korraldatud koristustalgud ning teavitustöö pole prügiprobleemile leevendust toonud – kahjuks leidub ikka neid, kes arvavad, et mets on prügist lahtisaamiseks sobiv koht. Aasta jooksul koristab RMK riigimaalt 270 tonni prügi, tööd läksid maksma 52 000 eurot. Mõlemad numbrid on eelmise aastaga võrreldes märkimisväärselt suurenenud.

Prügikoristamise suurem maht on tingitud ka asjaolust, et RMK hoole alla lisandub igal aastal seni reformimata riigimaad, kus leidub tihti

vanast ajast jäänud suuremaid reostusi, mille koristamine on nüüd uue maaomaniku ülesanne.

Riigimaalt koristatud prügist enamik (96%) on lihtprügi, valdavalt ehitusjätmed. Ohtlikest jäätmetest (4%) on peamine eterniit.

Läbi aastate on kõige suurem jäätmeprobleem olnud Ida-Virumaal ja Harjumaal – ligikaudu pool aasta jooksul riigimetsast koristatud prahist tuleb just nendest kahest maakonnast.

Prügikoristus riigimetsas	2010	2011	2012	2013	2014
Kogus (kg)	146 000	317 000	170 000	164 500	270 600
Kulu (eurot)	21 000	32 000	29 000	37 000	52 000

METSATULEKAHJUD

Tulekahjud riigimetsas	2010	2011	2012	2013	2014
Arv (tk)	13	12	0	7	24
Pindala (ha)	19	13,7	0	186,4	37,8
Keskmine põlengu pindala (ha)	1,5	1,1	0	27	1,6

JAHINDUS

Jahimehed metsa istutama

2014. aasta oli uue jahiseaduse vastuvõtmise järel esimene, mil ulukikahjudega seotud regulatsioonid täies mahus rakendusid. Kuigi seaduse kohaselt tuleb jahimeestel maaomanikele hüvitada oluliste ulukikahjudega seotud kulutused, siis vastavalt kokkuleppele jahihendustega ei esitanud RMK neile rahalisi nõudeid. Selle asemel tulevad jahimehed kahjustuskohtadesse uut metsa istutama.

Riigimetsas registreeriti metsakultuurides ja noorendikes olulisi ulukikahjustusi 317 hektaril ehk kolmandiku võrra rohkem kui aasta varem. Valdavalt oli tegu korduvate ja vanemate kahjustustega, uuesti uuendamist või täiendamist vajab Keskkonnaameti ekspertiisiaktide alusel 18 hektarit värske ja olulise kahjustusega metsaalasid. Enim kahjustatud puuliigid olid haab ja mänd ning suure enamuse kahjustused olid põhjustanud põdrad.

Koostöös jahimeestega tegi RMK suure edasiminekuga koprahjustuste likvideerimisel, kõrvaldades 140 000 euro eest vanu kopratamme ja voolutakistusi kuivendussüsteemides 50 kohas üle Eesti. 2015. aastal see töö jätkub – plaanis on teha korda 34 koprahjustusega kohta, kus raiutakse puhtaks kraavitrassid ja kõrvaldatakse voolutakistused.

Oma kasutuses olevatelt jahimaadelt teenis RMK 2014. aastal 330 000 eurot, millest lõviosa andis jahilubade avalik enampakkumine. Keskmiselt tasuti RMK-le jahioiguse eest 2,59 eurot hektari kohta, eramaaomanikega jagati enampakkumise tuludest 18 330 eurot.

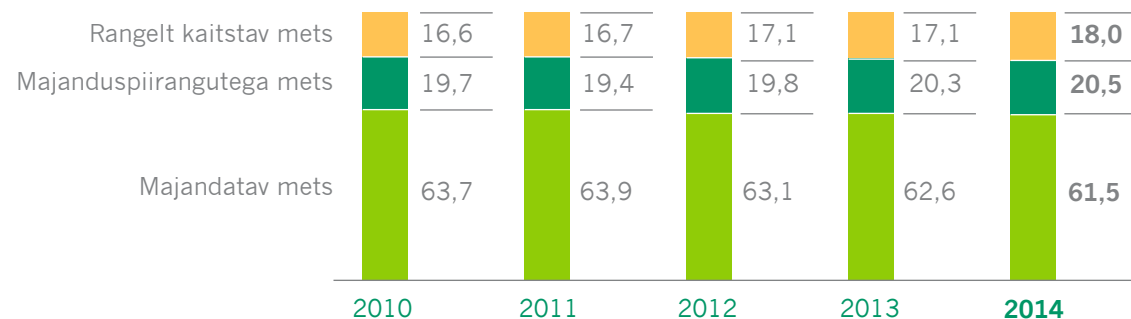

LOODUSKAITSE

Kaitse all olevaid liike	455
Kaitsealuste liikide leiukohti	22 066
Vääriselupaiku	6078
Vääriselupaikade kogupindala	14 584 ha
Hooldatavaid poollooduslikke kooslusi	18 465 ha
Looduskaitsetööde maksumus	1,8 mln eurot

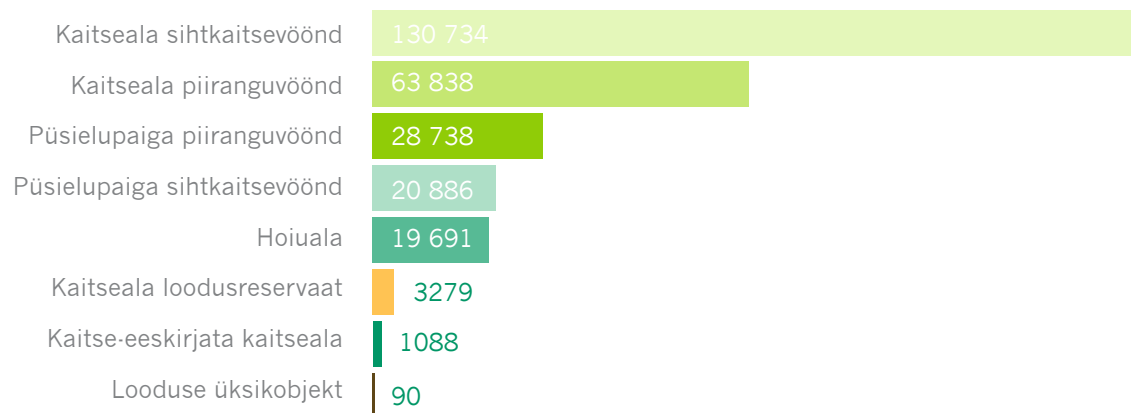
RIIGIMETSA JAOTUS

Riigimetsa jaotus (%)

KAITSEALAD

Riigimetsas asuvad kaitsealad (ha)

KAITSEALUSED LIIGID

Kaitse all 455 liiki

RMK maadel on registreeritud 455 kaitsealust liiki, millest neli avastati 2014. aastal riigimetsast esmakordselt. Rangeimalt kaitstud I kaitsekategooria liikidest registreeriti RMK maadel esmakordselt ogane astelsõnajalg, II kaitsekategooria liikidest pügmee-nahkhiir ning III kategooria liikidest Schrencki kimalane ja karukimalane.

Kaitsealuste liikide arvu kõrval iseloomustab liikide looduskaitse seisundi muutumist ka leiukohtade arv ehk ühe liigi ühe isendi või grupiti kasvavatel taimedel ka grupi kasvukoht. RMK maadel oli 2014. aasta lõpus kokku 22 066 kaitsealuse liigi leiukohta, aastaga lisandus neid 1440.

Teadaolevate metsaliikide arv Eestis jääb suurusjärku 10 000, oletatav metsaliikide arv küündib aga umbes 20 000-ni. Kõige liigirohkemad on putukad (u 6000 liiki) ja seened (u 2000 liiki), neile järgnevad samblikud 481, soontaimed 450 ja samblad 250 erineva liigiga. Võrreldes erinevate putukaliikidega elab metsades selgroogseid, sealhulgas erinevaid imetaja- ja linnuliike, tõeliselt napilt – neid on kokku ainult 150 liiki. Metsaliikidest loetakse Eestis ohustatuteks ligikaudu 500 ning nende säilimiseks on vaja pidevalt rakendada kaitsemeetmeid.

Lendoravatele turvatud liikumisteed

RMK kaardistas ja võttis kaitse alla lendoravate liikumiskoridorid, mis ühendavad äärmiselt ohustatud loomakeste 47 teadaolevat elupaika riigimaal. Kaardistatud liikumiskoridorid võtavad enda alla 1051 hektarit majandatavat riigimetsamaad ning nendele aladele on RMK seadnud majandamispiirangud.

Ühes lendorava elupaigas elab keskmiselt vaid kaks-kolm emaslooma ning seepärast on asurkonna säilimiseks hädavajalik loomade liikumine erinevate elupaigalaikude vahel. Kuna lendoravad ei saa liikuda lagedatel aladel ega suuda ületada lageraielanke, on liikumiskoridoride säilitamine kriitilise tähtsusega. Looma liikumisteedel on 1,5–2 km tagant nn astmelauad, kus lendoraval on võimalik varjuda, puhata ja toituda.

Lendoravad elavad teadaolevalt peamiselt Alutaguse piirkonnas Lääne- ja Ida-Virumaal.

VÄÄRISELUPAIGAD

14 600 hektarit vääriselupaiku

RMK maadel on 2014. aasta lõpu seisuga 6078 vääriselupaika kogupindalaga 14 584 hektarit. Aasta varem olid need numbrid 8639 vääriselupaika 14 398 hektaril.

Need on kaitse alla võetud kuni seitsme hektari suurusel aladel, kus kohtab suure tõenäosusega ohustatud, ohu alla sattuda võivaid või haruldasi liike. RMK maadel kaitstakse võrdväärselt vääriselupaiku ja vääriselupaiga tunnustele vastavaid alasid.

Vääriselupaikade nimekiri täienes RMK-le üle antud seni reformimata riigimaadel asuvate inventeeritud vääriselupaikade võrra. Põhjus, miks vääriselupaikade kogupindala vähenes ja vääriselupaikade tunnustega alad suurenesid, on pelgalt formaalsus – kaitsealade laienemine või uute alade kaitse alla võtmine muutis metsaseaduse mõistes nende maa-alade staatust.

ELURIKKUS MAJANDUSMETSADES

Elurikkuse hoidmine on vajalik kõigis metsades – nii kaitsealustes, majanduspiirangutega kui ka majandatavates metsades. RMK on elurikkuse hoidmiseks Eesti metsades võtnud endale mitmeid kohustusi, millest mõni on rangemgi, kui seadus ette näeb.

- Kevadsuvisel ajal peetakse raierahu, et võimalikult vähe häirida metsaelustikku kõige tundlikumal perioodil.
- Metsakuivenduse rekonstrueerimisel jälgitakse, et loodusliku veerežiimiga märjad metsad kahjustada ei saaks.
- Veekogude ääres säilitatakse puhveralad, et hoida metsa läbivate veekogude vee kvaliteeti ja elustikku.
- Ei raiuta metsaosasid, mis on hinnatud vääriselupaikade tunnustele vastavaks ja võivad olla elupaigaks ohustatud või haruldastele liikidele (lisaks kinnitatud vääriselupaikade kaitsele).
- Lageraie-aladele jäetakse alles rohkem säilikipuid ja surnud puid, kui seadus nõuab.
- Raied peatatakse kohtades, kus on kahtlus, et pesitseb I või II kategooria kaitsealune liik. III kaitsekategooria linnuliikide elupaigas rakendub isendi kaitse ja pesitsusaegse häirimise keeld.

LOODUSKAITSETÖÖD

Taristu korda

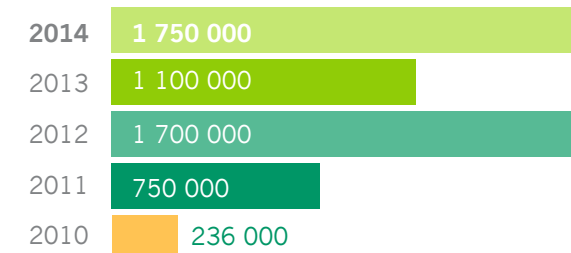
2014. aastal tegi RMK looduskaitsetöid 204 objektile kokku 1,75 miljoni euro eest, millest 1,25 miljonit eurot rahastati Euroopa Liidu Regionaalarengu Fondi kaudu.

Kolmandik ehk 70 looduskaitsetööde objekti oli seotud taristu väljaehitamise või uuendamisega. Aasta ühe olulisema projektina valmis Matsalu rahvuspargis Kasari jõge ületav Kloostri sild-regulaator, mis võimaldab pikendada üleujutusperioodi Põhja-Euroopa suurimal lageluhaalal ning tagab ligipääsu hooldatavale alale.

Poollooduslike koosluste paremaks majandamiseks korrastati üle 20 kilomeetri teid Soomaa rahvuspargis ja Kärevere looduskaitsealal. Lisaks paigaldati Soomaal 25 truupi ning puhastati üle kolme kilomeetri kraave. Kasari luha hooldustingimuste parandamiseks Matsalu rahvuspargis paigaldati 15 truupi ja ehitati välja neli mahasõitu.

Maastiku hooldus- ja taastamistööd toimusid 34 hektaril. Hooldustööd jätkusid ka üheksas pargis kokku 37 hektaril.

Looduskaitsetööde maksumus (eurot)

Liigikaitse ja koosluste hooldamine

Pea viiendik looduskaitsetöödest võeti ette kaitsealuste taime-, sambliku- ja linnuliikide elupaikade taastamiseks ning hooldamiseks, kokku tehti seda 130 hektaril.

Soomaa rahvuspargi piirkonnas kujundati metsise uuringu jaoks raiete abil metsa ligikaudu 30 hektaril, Vilsandi rahvuspargis Harilaiul taastati raiega haruldase jutttselg-kärnkonna ehk kõre

jaoks vajalikku avatud rannikumaastikku 50 hektaril. Mustoja maastikukaitsealal rajati rohkem kui kümnel hektaril Eestis haruldaste stepi päritoluga taimeliikide jaoks vajalikke avatud kasvukohti.

Erinevate koosluste hooldus- ja taastamistööd tehti 230 hektaril, millest suurema osa moodustasid Endla raba loodusliku veerežiimi taastamiseks tehtud tööd. Rannu raba jääksöö taastamisel teostati 30 hektaril kannuvõsude tõrjet, et säilitada soodsad tingimused ala soostumiseks.

Hoitud pärandkooslused

Poollooduslikeks kooslusteks ehk pärandkooslusteks nimetatakse loodusliku elustikuga kooslusi, mida on kestvalt niidetud või karjatatud – nendeks on näiteks puisniidud, loopealsed, rannaniidud ja nõmmed.

Aasta-aastalt suureneb riigimaa hulk, mida RMK poollooduslike koosluste hooldamiseks välja

rendib. 2014. aasta seisuga oli rendil 18 266 hektarit maad ning rentnikke, kes hoolitsevad pärandkoosluste säilimise eest, oli 289.

RMK hooldas ja taastas poollooduslike kooslusi 195 hektaril ning nende taastamisraiate maht suurenes 162 hektarini, millest pea pool tehti Saaremaal. Poollooduslike koosluste hooldamine jätkus Pirita jõe ürgoru maastikukaitsealal ligikaudu 10 hektaril, kus kõrge maamaksu tõttu ei ole alade välja rentimine tõenäoline, kuid avalik huvi on äärmiselt kõrge.

Koostegemise jõud

Looduskaitsetöid aitasid RMK-l teha ka Eestimaa Looduse Fondi talgulised. Vabatahtlikud aitasid kaasa kõrede elupaikade taastamisele Harilaiul ja Kumari laiul, väärtuslike kukemarjanõmmede säilitamisele Rammu saarel ning puhastasid loopealseid Osmussaarel ja Vormsil. 17 talgul osales kokku 215 inimest, kes panustasid looduskaitsetööde tegemisse üle 1900 töötundi.

Rendile antud poollooduslikud kooslused (ha)	2010	2011	2012	2013	2014
Kokku	5908	6409	7694	14 509	18 266
... neist aasta jooksul rendile antud uued maad	475	501	1285	6815	3757

PÕLULA KALAKASVANDUS

Lõhe ja meriforell jõgedesse tagasi

Lääne-Virumaal Lavi külas asuv Põlula kalakasvandus kuulub RMK koosseisu 2014. aasta algusest ja on ainus kalavarude taastamisega tegelev riiklik kasvandus Eestis.

Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi soovitusel asustati 2014. aastal lõhe noorkalu Selja, Pirita, Jägala, Loobu, Purtse, Pärnu ja Valgejõkke. Kokku asustati 98 000 vastset, 107 000 ühesuvist, 15 000 üheaastast, 9000 kahesuvist ja 35 000 kaheaastast lõhe noorkala. Lisaks asustati Pudisoo ja Pühajõkke 10 000 ühesuvist, 7000 üheaastast ja 5000 kaheaastast meriforelli. Noorkalu kasvatatakse ja asustatakse selleks, et taastada ja tugevdada kalade asurkonnad jõgedes, kus looduslikud populatsioonid on kunagi hävinud.

Kõigil vähemalt aastastel lõhedel ja meriforellidel lõigati hilisemaks kasvanduse päritolu tuvastamiseks ära selja- ja sabauime vahel asuv rasvauim, lisaks märgistati rännete ja kasvukiiruse uurimiseks igast kaheaastaste kalade asustamispartiist seljauime alla kinnitatava individuaalmärgisega kokku 2500 lõhe ja 500 meriforelli noorkala.

Sügisel koguti kalakasvanduses asuvalt lõhe sugukarjalt ja Kunda jõest püütud looduslikelt lõhedelt marja ja niiska 140 emaskalalt ja 147 isaskalalt. Inkubeerima pandud 380 000 lõhe ja 12 000 meriforelli marjaterast kasvatatakse eri vanuses noorkalu, kes asustatakse Eesti jõgedesse aastail 2015–2017.

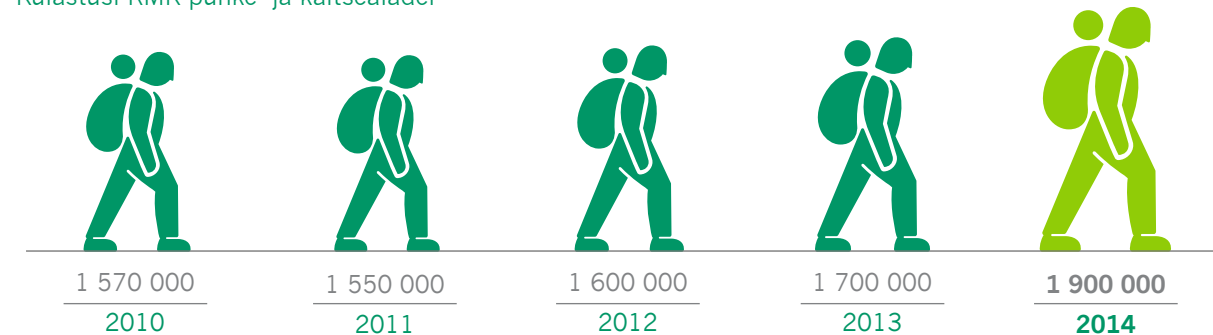

LOODUSES LIIKUMINE JA LOODUSHARIDUS

Külastusi RMK puhke- ja kaitsealadel	1,9 mln
Külastajaid	
... teabepunktides	70 000
... Elistvere loomapargis	55 400
... Sagadi metsamuuseumis	34 000
Osalejaid loodusharidusprogrammides	47 500
Looduspuhkuse ja -hariduse maksumus	5,9 mln eurot

LOODUSES LIIKUMISE VÕIMALUSED

Külastusi RMK puhke- ja kaitsealadel

RMK kutsub loodusesse

- 2000 km matkaradu
- Eestit läbiva matkatee kaks haru:
Oandu-Aegviidu-Ikla 375 km ja
Aegviidu-Ähijärve 628 km
- 309 kattega lõkkekohta
- 60 telkimisala
- 27 metsaonni
- 19 metsamaja
- 4 maastikusõiduala

Matk kosutab

Liikumisaastale sobilikult pani RMK 2014. aastal rõhku looduses liikumise võimaluste parandamisele. Uue hingamise said Loosalu-Paluküla loodusrada, Öördi õpperaja laudtee, Koigi raba õpperada, Järve maastikukaitseala puhkekohad, Oandu väliõppeklass ja õuesõpperajad, Pähni metsaõpperada ja Meenikunno matkarada ning Simisalu kuivati-väliõppeklass.

RMK puhke- ja kaitsealad külastati aastas 1,9 miljonil korral. Populaarsemad puhkekohad olid rannaalad – Nõva, Kauksi, Lemme, Mändjala, Kaberneeme ja Meremõisa. Samuti käidi aktiivselt rahvusparkides, millest enam külastajaid oli Lahemaal ja Soomaal.

Metsamajad interneti

RMK metsamaju saab nüüd broneerida ka internetis, mis muudab sobiva maja kinnipane-ku lihtsamaks ja kiiremaks. Aastase pilootprojekti ajal pakub majade broneerimise teenust nordicrent.ee, kuhu pääseb ka RMK veebilehe loodusegakoos.ee kaudu.

Üle Eesti asub üheksas maakonnas 19 RMK metsamaja, mis suudavad majutada 2–20 inimest. Lisaks on erinevates Eesti piirkondades 27 metsaonni, mida saab iga matkasell kasutada tasuta, broneerimata ja igapäevase alusel.

RMK pika matkatee Oandu-Ikla (375 km) ja Aegviidu-Ähijärve (628 km) lõikudel seikles aasta jooksul ligi 70 000 inimest. Populaarse raja Aegviidu-Ähijärve haru saab 2015. aastal lisa, kui valmib uus lõik Perakülalt Aegviitu.

Euroopa Regionaalarengu Fondi toel alustati 21 projektiga kaitsealadel asuvate radade uuendamiseks. Selle tulemusel saavad 2015. aastaks uue kuue Marimetsa looduskaitseala loodusrada, Penijõe matkarada Matsalu rahvusparkis, Rütli matkarada Muraka looduskaitsealal, Kaali meteoriidikraatrit ümbritsev rada, Nigula looduskaitseala õpperada, Männikjärve õpperada ja torn Endla looduskaitsealal, Saare õpperada Silma looduskaitsealal, õpperada Viitna maastikukaitsealal, uus rajalõik Taevaskojas Emalätte juures, Oandu loodusmetsarada Lahemaa rahvusparkis ja Mukri raba loodusrada.

Samuti on kavas parendada Pikanõmme, Selisoo, Liiapeksi-Aegviidu, Alatskivi ja Rumpo loodusrada, Lemme, Krapu, Matsiranna, Soontagana, Kauksi, Hirmuste, Palli, Meiuste ja Peraküla telkimisalad ning Kaberneeme, Kaiu, Uuejõe, Põõsaspea ja Osmussaare lõkkekohti.

LOODUSHARIDUS

Harivad looduskeskused

RMK looduskeskustes ja Sagadi looduskoolis korraldati aasta jooksul 2455 haridusprogrammi, milles osales 47 500 õppurit. Erinevatest konkurssidest, matkapäevadest, teemaõhtutest ja infopäevadest võttis osa 155 000 loodushuvilist.

Konkurssidest oli jätkuvalt menukaim metsaviktooriin, milles lõi kaasa rekordiliselt 906 klassi 9196 õpilasega. Juba 12. korda toimunud koolilaste metsapostkaardi võistlusele saadeti üle 1500 töö, paremad selgitati välja rahvahääletusel.

Lasteaialastele korraldas RMK Aegviidu looduskeskus konkursi „Meisterdusi metsast”, kuhu laekus 92 väikese meistri looduslikest materjalidest valmistatud teost.

Viimsis avati RMK looduskeskuse põhjalikult renoveeritud kõrvalhoone, kus saab näha metsa hüvesid ja tähtsust tutvustavat interaktiivset püsinäitust „Metsas on väge!“. Aastatel 2011–2014 on RMK Euroopa Regionaalarengu Fondi toel uuendanud 11 looduskeskust.

Loodusharidusprogrammid ja nendes osalejad	2010	2011	2012	2013	2014
Läbi viidud loodusprogrammid	1926	2449	2993	2953	2455
Loodusprogrammides osalejad	42 200	50 800	59 900	48 400	47 500

SAGADI METSAKESKUS

Putukad au sees

2014. aasta möödus Sagadi metsakeskuses putukate tähe all. Traditsioonilistele Sagadi puupäevadele tõi ilus suveilm ja põnev putukatele pühendatud programm rekordilised 850 loodusehuvilist. 11. korda toimunud kogupereürituse tõmbenumbriks oli mitmekorruselise puidust ja muudest metsamaterjalidest putukahotelli sisustamine, mida saab edaspidi Sagadi mõisa õunaaias uuendada. Putuka-aastale sobilikult avati päevaliblikate näitus metsamuuseumis, meisterdati puust liblikaid ning neile pühendati ka mitmeid loenguid.

Jätkuvalt olid menukad „Lahemaa looduse kooli” sarja üritused loodustarkuste omandamiseks nii klassipingis kui ka metsaretkel. Lisaks tavapä-

rastele koolitundidele toimus Tallinna ja Tartu Ülikooli tellimisel looduse vahendamise koolitus, millest võttis osa 21 gruppi 456 looduskeskuse töötaja, õpetaja, õppejõu ja koolijuhiga.

Traditsiooniliselt olid osalejarohked Sagadi öömuuseumide õhtud, üle ootuste populaarseks osutus sumedal augustiõhtul toimunud Kolme Mõisa Öömatk, kus mõisatega tutvuma ja romantilisele jalgsimatkale pääses vaid paar-sada kiiremat.

Sagadi mõis on armastatud paik nii isiklikeks kui ka ettevõtete üritusteks. Mõisa härrastemajas alustati ajalooliste pidude korraldamisega. Aasta jooksul käis Sagadi mõisas kokku üle 50 000 muuseumikülastaja, koolitustel-üritustel osaleja ning mõisahotellis ööbija.

Sagadi metsakeskuse külastatavus	2010	2011	2012	2013	2014
Metsamuuseumi külastajad	24 000	32 000	29 000	25 000	34 000
Majutuskliendid	7400	9900	8600	8500	9800

ELISTVERE LOOMAPARK

Uued asukad

Aasta jooksul külastas Jõgevamaal asuvat RMK Elistvere loomaparki üle 55 000 inimese. Loomapark oli avatud ka suve viiel valgel ööl, kui loomade tegemisi käis uudistamas lausa ligi 2000 külastajat.

Loomapargi meediastaariks sai sügisel sündinud Euroopa piisoni vasikas Paula. Metssigade perre lisandus aastaga kaks triibulist põrsast, samuti sai park rikkamaks metskitsetallekese ja kahe

rebasekutsika võrra. Leidlapsena toodi loomaparki nädalavanune põdravasikas ning Tallinna loomaaiast siirdus Jõgevamaale rahulikumat maaelu nautima ilves Gella.

Kevadistel loodushoiuosakonna talgutel ehitati kabehirvedele uus varjualune ning kohendati kitsede ja ilveste aedikuid. Samuti jätkasid talgulised invalaudtee ehitust ning nüüd pääseb üle aastate taas pargist järve äärde.

RMK Elistvere loomapargis elab 50 metslooma, viis lindu ning siseruumides poolsada närilist.

LOODUSKAAMERA

Mägrad-hirved kaamera ees

RMK pani 2014. aasta alguses Saaremaale üles otsepilti näitava looduskaamera. Talvel, kevadel ja sügisel sai kaasa elada hirvedele, suveks sätiti kaamera mägrauru ette.

Hirvede söögiplatsil käis vilgas elu eelkõige pimedal ajal. Lisaks peategelastele jäi kaamera vaatevälja ka paar põtra, metskits, matsutavad metssead, õunu nosivad kährikud, rebased ning sookurepaar. Ühel hetkel oli korruga vaatajate ees aga lausa 16 hirvelehma, -pulli ja -vasikat –

nii suurt seltskonda polnud RMK kaamera ees enne nähtud.

Suvel jälgis RMK Saaremaa looduskaamera hirvede naabruses elava mägraproua Kadi ja tema elukaaslase tegemisi. Mägrapaar oli toimekas ja tegeles hoolega uru kohendamise ja vooderdamisega. Peamiselt hämarikus ja öösel tegutsevad loomad leidsid aega ka paaritumiseks, kuigi sel aastal neil järelkasvu ei olnud.

Looduskaamerat saab jälgida nii rmk.ee kui ka looduskalender.ee lehel.

JÕULUKUUSED

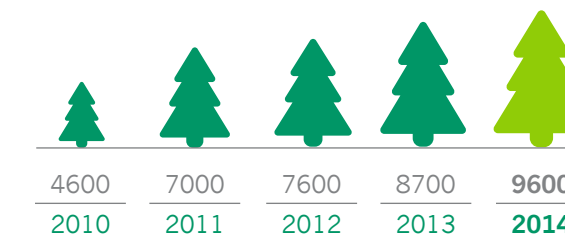
Moodsa aja jõulupuud

Hoolimata sellest, et õige talveilm jõudis Eesti maale alles vahetult enne jõule, toodi riigimetsast koju 9600 kuuske, mis on 900 puu võrra rohkem kui aasta varem.

Aasta-aastalt muutub populaarsemaks jõulukuuse otsimine RMK mobiilirakenduse abil, tänu millele leidis sobiva kuuse ning tasus selle eest 75% riigimetsast puu toonutest. Kõige rohkem käidi kuusejahil pühadele eelnenud nädalavahetusel, mil viidi koju pooled puud. Heategevusena jõudis RMK abiga asenduskodudesse sada jõulukuuske.

RMK pakub riigimetsast kuusetoomise võimalust alates 2008. aastast. Jõulukuuske tohib raiuda vaid sealt, kus tal ei ole lootust suureks kasvada: teede ja kraavide servadest, liinide ja vana metsa alt.

Riigimetsast toodud jõulukuused

PÄRANDKULTUUR

Põhjalikum ülevaade

Kuigi pärandkultuuri edendajad olid pärast teguderohket 2013. pärandiaastat ära teeninud hingetõmbepausi, saadi ühele poole mitmete märkimisväärsete projektidega. Eesti pärandkultuuri andmebaasi lisati koos kirjelduste, asukohta koordinaatide ja fotodega 599 uut objekti, maa-ameti geoportaali lisandus aga rahvusparkide mälumaastike kaardirakendus, mis on seostatud ka pärandkultuuri andmestikuga.

Kaardistaja Jaanus Tahk alustas koos kogukonnaga Saaremaal Kihelkonna vallas pukktuuliku taastamist. Algust tehti ka pikema uurimisprojektiga, et selgitada välja metsamajanduse mõju pärandkultuuri objektidele.

Eesti Kodu-uurijate Selts tunnustas RMK pärandkultuuri kaardistajate tööd, valides Kersti Siimu koostatud „Järvelja pärandkultuuri radadel“ aasta parimaks kodu-uurimise raamatuks.

TEADUSTEGEVUS

Toetatud rakendusuringuid 2008–2014
... sh töös olevaid

11
5

Rakendusuringute eelarve 2008–2014

1,3 mln eurot

Metsandusstipendiume
Kulutused stipendiumitele

5
32 000 eurot

RAKENDUSUURINGUD

Vahetulemused avalikustatud

2013. aastal otsustas RMK ligi 570 000 euroga rahastada kolme teadustööd, millest mahukaim tegeleb metsise elupaikade uurimisega. Lisaks püüavad teadlased välja selgitada, kuidas mõjutavad kuivendatud metsad kliimamuutust ning arendatakse metoodikat lageraiete mõju hindamiseks. Valminud on kaks kolm aastat kestvate uurimisprojektide esimesed vahekokkuvõtted.

Metsis metsa tagasi

Peamiselt männikutes elav metsis on elupaiga suhtes nõudlik ja hääbuva arvukusega metsakanaline, kelle senised kaitsemeetmed ei ole andnud soovitud tulemusi. Soomaal RMK abiga loodud katsealal läbiviidava uurimistöö eesmärgiks on selgitada metsise elupaigakasutust ja seda piiravaid tegureid. Täna on teada esialgsed tulemused, mis keskendusid metsade kuivendamise võimalikule mõjule metsise arvukusele.

Vahetulemused näitasid, et metsise elupaigakvaliteet ei sõltu otseselt siirdesoometsade kuivendamisest, vaid kahest muust tegurist. Esiteks on metsiste arv seotud vanade mändide hulga – see tulemus on ootuspärane, sest metsised toituvad eriti talveajal peamiselt männiokastest. Teiseks mõjutab metsiste arvu kuivendatud metsas puhmarinde hulk, mis on seletatav sellega, et metsiste tibud söövad just mustikatel ning teistel puhmastaimedel elavaid putukaid. Samuti nentisid uurijad, et metsis elab ohtlikku elu ning nende sigimisedukust mõjutab oluliselt kisklus. Uuringus kasutatavast kahe hektari suurusest metsiste elupaigast käis aastaga läbi koguni pool tosinat erinevat kiskjaliigi esindajat, nii linde kui ka imetajaid.

Metsiste uuringu järgmises etapis keskendutakse järglasi saanud metskanade elupaikadele. 2016. aastal lõppeva uuringu oodatavad tulemused aitavad senisest tõhusamalt korraldada metsise kaitset nii elupaikade taastamise kui ka kiskluse mõju vähendamise kaudu.

METSISE ELUPAIGAKVALITEETI MÄÄRAVATE TEGURITE KOMPLEKSUURING

Projekti elluviijad:
Tartu Ülikooli, Eesti Maaülikooli ja Eesti Ornitoloogiaühingu spetsialistid

Projektijuht:
Asko Lõhmus, Tartu Ülikool

Maksumus:
308 500 eurot

Lageraie nõuab selgitamist ja suhtlust

Uurimistöö tulemusel töötatakse RMK-le välja metoodika lageraiete mõju hindamiseks ja võimalike konfliktide ennetamiseks.

Laiapõhjalisi uurimismeetodeid kasutades leidis uurimisgrupp, et lageraiet puudutavatel konfliktidel on kolm peamist põhjust: arusaamade erinevused metsa väärtustest ja otstarvetest, vähene kaasamine ja puudulik koostöö osapoolte vahel ning inimeste madal teadlikkus metsamajandamisest.

Teadlased pakkusid lageraiete konfliktide ennetamiseks välja ökoloogilistel, sotsiaal-majanduslikel ja kultuurilistel mõjudel põhineva otsustepuu metoodika, mille alusel saab analüüsida, kus on vastuolude tekkimine kõige tõenäolisem. Teadlased testisid metoodikat Saku, Aegviidu ja Iisaku vallas, analüüsides, kui palju võib neis piirkondades lähiajal tekkida konfliktseid lageraielange, mis tüüpi konflikte esineb ning missugused sammud aitaksid konflikti juba eos ennetada.

Kuna metoodika põhineb GIS-analüüsil, on selle rakendamiseks vaja esmalt koguda erinevate osapoolte valduses olevad andmed.

Kuivendatud metsade roll kliimamuutuses

Rohkem kui kolmandik Eesti metsadest on kuivendatud, kuid pole teada, kas kuivendamise tulemusena kiiremini kasvavad metsad aitavad kliimasoojenemist ära hoida või hoopis kiirendavad seda.

Käimasoleva uuringu vahetulemused näitasid, et kuivendatud metsades on kuivendamata siirde- ja madalsoometsadega võrreldes 50–200 korda madalam metaani emissioon, 80–120 korda kõrgem süsihappegaasi emissioon ning 110–550 korda intensiivsem diilämmastikoksiidi lendumine.

Uuringu lõpptulemus peaks andma selgema teadmise, kas kuivendatud metsad seovad rohkem kasvuhoonegaase kui eraldavad, ning selgitama, millised tegurid mõjutavad nende kasvuhoonegaaside dünaamikat.

METOODIKA LAGERAIETE MÕJU HINDAMISEKS JA KONFLIKTIDE ENNETAMISEKS

Projekti elluviijad:
Eesti Maaülikooli ja Tallinna Ülikooli teadlased

Projektijuht:
Kalev Sepp, Eesti Maaülikool

Maksumus:
98 500 eurot

MUDETUD VEEREŽIIMIGA METSADE SÜSINIKU- JA LÄMMASTIKURINGE

Projekti elluviijad:
Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli teadlased

Projektijuht:
Ülo Mander, Tartu Ülikool

Rahastamise maht:
160 000 eurot

UURINGUTULEMUSTE KASUTUS

Vastutustundliku ja targa metsamajandajana teeb RMK tihedat koostööd teadlastega, et uusi teadmisi ja praktilisi soovitusi oma igapäevatöös rakendada. Alates 2011. aastast on lõpetatud kolm olulisemat uurimisprojekti, mis annavad väärtuslikku teavet looduskaitseks ning metsade säästmaks majandamiseks.

Turberaiete analüüs lageraie alternatiivina

Uuring turberaiete kohta andis uut teavet metsade loodussõbralikumaks majandamiseks kohtades, kus lageraie erinevatel põhjustel soositud pole. Analüüsid turberaiete kui lageraie alternatiivi metsakasvatustlikke, ökoloogilisi, majanduslikke ja esteetilisi aspekte, leiti, et kehtiv metsaseadus ja metsa majandamise eeskiri pärsivad nõuetekohase metsauuenduse teket vana metsa turbe all. Jagati soovitusi seniste turberaiete majandusmudelite efektiivsemaks muutmiseks ning olemasoleva reeglistiku uuendamiseks, käsitledes turberaiet ja valikraiet ühtse pakatina, lageraie alternatiivina.

Puistute takseertunnuste hindamine

Aegviidu katsealal tehtud uuring hindas lidar-mõõtmisest ja multispektraalsetelt pildidelt puistute takseertunnuseid. Uuringust selgus, et lidariandmetele tuginedes on võimalik üsna täpselt prognoosida puistu kõrgust, kuid mitte tagavara. Kaugseire meetoditega metsa takseertunnuste paremaks määramiseks on vajalik edasine arendustegevus. Uuring toetab RMK visiooni rakendada kaugseirele tuginevat metsade inventeerimist.

Kuusekändude energeetiline väärtus ja keskkonnamõjud

Uuringus selgitati välja kuusekändude juurimisel saadav kannupuidu biomass, tagavara ja selle energeetiline väärtus. Uuringu praktiline väärtus seisneb selles, et kändude juurimine ja kasutamine bioenergia tootmiseks on võimalik ja teostatav ning sellega ei kaasne olulist toitaineid ega ka süsiniku kadu.

Lisaks on lõpusirgel veel kaks 2012. aastal alustatud rakendusuuringut, mille tulemused avalikustatakse 2015. aastal. Üks neist keskendub Eesti tingimustesse sobivate valemite leidmisele kasvava metsa ja metsamaterjali mahu määramiseks. Oodatav tulemus on otseselt rakendatav metsamasinatel ning võimaldab kohalikele mõõtmisandmetele tuginedes senisest täpsemini arvestada metsamaterjali mahtu ning võtta sealjuures arvesse koore paksust. Teine uuring lahkab metsakultiveerimisega seotud metsakaitseprobleeme. Selle tulemused võimaldavad vähendada metsakaitsevõtete rakendamisega kaasnevat keskkonnamõju, sest võrreldes sünteetiliste pestitsiididega on biopestitsiidide kasutamine väiksema keskkonnariskiga.

STIPENDIUMID

Toetus tublimatele

Metsandushariduse toetamiseks jagas RMK välja 32 000 eurot õpestipendiume. Osa sellest rahast läks eelmiste aastate stipendiaatidele, 18 000 euro ulatuses selgusid stipendiumi saajad 2014. aastal.

Välja valiti kaks metsandusteadlase Endel Laasi nimelise 4800 euro suuruse aastastipendiumi saajat, kelleks olid Eesti Maaülikooli doktorandid Martin Tishler ja Teele Paluots.

Legendaarse metsamehe Heino Tederi mälestuseks loodud 3200 euro suuruse stipendiumi pälvisid Eesti Maaülikooli magistrandid Sigrid Strantsov ja Aleksei Potapov.

Lüua Metsanduskooli vanim, 1917-eurone Toomas Ehrpasi nimeline stipendium läks metsanduse II kursuse õpilasele Jaanus Sosarele.

Auhinnatud magistritöö

Aasta parima metsamajanduse magistritöö eest pälvis RMK 700-eurose preemia Erko Soolmann Eesti Maaülikoolist, kes uuris loodusliku uuenduse teket aegjärksel raiel.

Aegjärkne raie on turberaietel enim kasutatav raieviis, mille abil on metsa võimalik looduslikul teel uuendada. Töös uuriti 40 õnnestunud ja ebaõnnestunud tulemustega turberaiet Harjumaal ning Lõuna-Eesti riigimetsades, mõõtes nende struktuuri, raieintensiivsust, ala avatust ning kasvukoha headust iseloomustavaid tunnuseid.

Magistritöös järeldati, et raieintensiivsusel pole koheselt peale raiet okaspuu looduslikule uuendusele olulist mõju ning noorte taimede arvukus sõltub eelkõige seemnete rohkusest ja sobivast idanemispinnasest. Pikema perioodi analüüsid näitasid aga seda, et pärast uuenduse teket on järgnevatel kasvuaastatel oluline kasvu pärssiv mõju ülarinde puudel. Juurekonkurents piirab toitainete ning teiste kasvuks vajalike ressursside kättesaadavust, mistõttu jääb suurema tihedusega puistus looduslik uuendus kiratsema ning hukkub.

RMK andis magistritöö preemiat välja juba 14. korda.

MAJANDUS- KOKKUVÕTE

BILANSS

(eurodes)

VARAD	31.12.2014	31.12.2013
Käibevara		
Raha	27 868 302	17 032 435
Nõuded ja ettemaksed	12 548 056	12 392 905
Varud	15 140 767	12 099 514
Bioloogiline vara	29 620 886	30 383 680
Kokku käibevara	85 178 011	71 908 534
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud	2 273 432	2 241 151
Kinnisvarainvesteeringud	7 119 651	7 270 497
Materiaalne põhivara	432 416 390	407 728 106
Immateriaalne põhivara	980 293	920 659
Bioloogiline vara	741 847 889	741 847 889
Kokku põhivara	1 184 637 655	1 160 008 302
KOKKU VARAD	1 269 815 666	1 231 916 836

KOHUSTUSED JA NETOVARA	31.12.2014	31.12.2013
Kohustused		
Lühiajalised kohustused		
Võlad ja ettemaksed	14 605 548	13 814 836
Lühiajalised eraldised	100 195	84 057
Kokku lühiajalised kohustused	14 705 743	13 898 893
Pikaajalised kohustused		
Pikaajalised eraldised	605 278	475 333
Kokku pikaajalised kohustused	605 278	475 333
KOKKU KOHUSTUSED	15 311 021	14 374 226
Netovara		
Riigikapital	1 112 757 915	1 101 822 038
Eelmiste perioodide kasum	100 987 663	84 245 317
Aruandeaasta kasum	40 759 067	31 475 255
KOKKU NETOVARA	1 254 504 645	1 217 542 610
KOKKU KOHUSTUSED JA NETOVARA	1 269 815 666	1 231 916 836

KASUMIARUANNE

(eurodes)

	2014	2013
Müügitulu	160 505 096	150 731 408
Muud äritulud	3 031 358	4 149 281
Kasum (kahjum) bioloogilistelt varadelt	-762 794	2 160 504
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	3 043 878	-1 742 507
Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivara valmistamisel	156 283	104 672
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-82 002 295	-82 291 555
Mitmesugused tegevuskulud	-11 165 992	-10 969 338
Tööjõukulud	-21 462 235	-20 181 922
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-6 904 978	-6 511 434
Muud ärikulud	-39 784	-38 165
Ärikasum	44 398 537	35 410 944
Finantstulud tütarettevõtjatelt	157 189	262 967
Muud finantstulud ja -kulud	86 480	11 445
Kasum enne tulumaksustamist	44 642 206	35 685 356
Tulumaks	-3 883 139	-4 210 101
Aruandeaasta kasum	40 759 067	31 475 255

VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tel: +372 627 5500
 Fax: +372 627 5501
 adm@bdo.ee
 www.bdo.ee

A. H. Tammsaare tee 47
 11316 Tallinn
 ESTONIA

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE KOKKUVÖTLIKE FINANTSARUANNETE KOHTA

Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogule

Kokkuvõtlikud finantsaruanded, mis sisaldavad bilansi seisuga 31. detsember 2014, kasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ning nendega seotud lisasid, on tuletatud Riigimetsa Majandamise Keskuse auditeeritud raamatupidamise aastaaruandest 31. detsembril 2014 lõppenud aasta kohta. Me avaldasime modifitseerimata auditiarvamuse selle raamatupidamise aastaaruande kohta oma 26. veebruari 2015 aruandes.

Kokkuvõtlikud finantsaruanded ei sisalda kogu avalikustatavat informatsiooni, mis on nõutav vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale. Kokkuvõtlike finantsaruannete lugemine ei asenda seetõttu Riigimetsa Majandamise Keskuse auditeeritud raamatupidamise aastaaruande lugemist.

Juhatuses kohustus seoses kokkuvõtlike finantsaruannetega

Juhatus vastutab auditeeritud raamatupidamise aastaaruandest tuletatud kokkuvõtlike finantsaruannete koostamise eest.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustus on avaldada arvamus kokkuvõtlike finantsaruannete kohta meie protseduuride põhjal, mis viidi läbi kooskõlas rahvusvahelise auditeerimise standardiga (ISA) 810 „Kokkuvõtlike finantsaruannete kohta aruandmise töövõttud“.

Arvamus

Meie arvates on kokkuvõtlikud finantsaruanded, mis on tuletatud Riigimetsa Majandamise Keskuse 31. detsembril 2014 lõppenud aasta auditeeritud raamatupidamise aastaaruandest, järjepidevad kõigis olulistest osades selle raamatupidamise aastaaruandega.

Laile Kaasik
 Vandeauditor, litsents nr 511

Ree Teinberg
 Vandeauditor, litsents nr 625

BDO Eesti AS
 Audiitorettevõtja tegevusloa number 1
 A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn 11316
 29. aprill 2015

BDO Eesti AS
 Registrikood 10309827 VAT nr EE100081343 Tegevusluba 1

BDO Eesti AS, Estonian limited liability company, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

RMK

Toompuiestee 24,
10149 Tallinn, Eesti
Telefon +372 676 7500
www.rmk.ee

Tekstid: KPMS
www.kpms.ee

Disain: loovagentuur Pult
www.pult.ee

Aastaraamatus on kasutatud Kaupo Kikkase fotosid seeriast Treescape.
Vaata lisa: www.kaupokikkas.com
Aigar Kallase foto lk 3: Kristian Kruuser

Trükikoda K-Print
kaanepaber Rives Linear Bright White 250 g
sisupaber Arctic Volume White 130 g

Metsas tehtavate tööde ning inimeste kohta, kes neid töid teevad,
saab teavet metsa eluringi veebilehelt www.rmk.ee/eluring.

